

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
Дата на разясненията от УО: 29.09.2025 г.			
233.	18.09.2025	Здравейте , много моля за конкретни отговори на зададените въпроси -Допустимо ли е по процедурата изграждане на ФЕЦ , чрез учредено право на строеж. -Ние сме фирма , която отдава част от сградата под наем . Допустимо ли е изграждане на ФЕЦ при условие , че има две главни табла -По отношение на VRF системите не е упоменато коя мощност се има предвид за единичната цена на киловат -охлаждаща или отоплителна. Моля уточнете какво има УО предвид под мощност 1 KB заложена в списък активи за VRF системи. -Как следва да се подготви документация за избор с публична покана по реда на чл. 50 от ЗУСЕФСУ за СМР при условие , че няма КСС или оферта , част от проектната документация . Посочване на минимални задължителни х-ки (за някой активи по една -две) не би следвало да е достатъчно за провеждане на избор . В публикувано ръководство няма указания. Много моля за конкретен отговор . -Инвестицията в активи термпомпи и VRF доставка или СМР е ? -Инвестицията в климатични камери доставка или СМР -Инвестицията в осветителни системи доставка или СМР е? Брагодаря!	- Посоченото в запитването е допустимо, в случай че кандидатите и проектните предложения отговорят и на всички останали изисквания по процедурата. В случай че кандидатът е наемател на имота, на чиято територия ще се изгражда/монтира ФтЕЦ, същият следва да има правно основание за реализация на посочената инвестиция, като например учредено вещно право на строеж. Обръщаме внимание, че в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване е посочено, че кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. Инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговорят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 64 и № 72 (т. 2). - Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, инвестиции в системи, които произвеждат енергия, са допустими за финансиране по процедурата, при условие че произвежданата от тях енергия е единствено за собствено потребление. Произведената енергия от тези системи не може да бъде предмет на търговска сделка за покупко-продажба през периода на устойчивост - 3 (три) години от окончателното плащане по проекта. Допълнително, в същата т. 14.2 от Условието за кандидатстване, както и в чл. 8 и чл. 10 от Условието за изпълнение по процедурата, е записано, че активите/ оборудването/ съоръженията в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, следва да бъдат използвани единствено от стопанския субект, който получава помощта, да бъдат амортизируеми, да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача, и да бъдат включени в активите на предприятието, получаващо помощта, съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за която е предоставена помощта, за период от минимум 3 (три) години от окончателното плащане. Кандидатите се задължават да не продават, преотстъпват и/или отдават под наем на трети лица активи/ оборудване/

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, за период от 3 (три) години от извършване на окончателното плащане по проекта. При неспазване на посочените изисквания ще се определя финансова корекция, пропорционално спрямо периода, за който е налице неизпълнение. - В т. 2 „Термопомпи“ от Приложение 4.1 изрично е записано „Допустими са стандартизирани електрически термопомпи със или без възможност за битова гореща вода с топлинна мощност от 10 до 210 kW от въздушни, геотермални или водни източници на топлина.“ Допълнително, в Приложение 4.2, в работен лист „2. Термопомпи“, еднозначно е посочено, че определената референтна стойност в лева е за топлинна мощност в kW. В същото Приложение 4.2, в работен лист „Заявени активи“, при избор на актив „Термопомпи“, спецификация „VRV/VRF системи за директно изпарение“, и съответния диапазон (20-100), автоматично в колона „Мерна единица“ се изписва „Топлинна мощност - kW“. Посоченото е разяснявано нееднократно и в публикуваните до момента над 200 отговора на въпроси по процедурата (например отговори на въпроси № 112, № 128 и др.). Моля, запознайте се внимателно с пълния пакет документи по процедурата. - В т. 13.1 от Условията за кандидатстване ясно е посочено, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници съгласно Приложение 4.1, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики. Моля, запознайте се внимателно с пълния пакет документи по процедурата. - Отговорност на кандидата е, според спецификата на планираните по проекта инвестиции, заложените по процедурата изисквания и ограничения, и приложимата нормативна уредба в областта, да прецени предмета на съответните процедури - доставки, услуги или строителство.
234.	18.09.2025	Здравейте, допустимо ли е инвестициите по проекта да се използват и за административните нужди на предприятието-кандидат в сграда, в която се извършва основна или допълнителна допустима дейност?	По процедурата е допустимо активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници да се ползват и във връзка с други допустими дейности (например административни, помощни и др. под. дейности, в случай че същите не попадат в недопустимите

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		В публикуваните вече разяснения има противоречие: - В отговор на въпрос № 51 е посочено, че „по процедурата не е допустимо инвестициите по проекта да се използват за административни/битови нужди на предприятието-кандидат“. - В отговор на въпрос № 81 обаче е уточнено, че е допустимо активи/оборудване/съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници да се използват и във връзка с други допустими дейности (например административни, помощни и др.), стига те да са в допълнение към производствената или обслужващата дейност на кандидата, да не попадат в недопустимите дейности по т. 11.2 от Условието за кандидатстване и да се ползват за целите на основната/допълнителната икономическа дейност. Моля за недвусмислено разяснение дали инвестициите по проекта могат да се използват и за административни нужди на предприятието, при условие че тези административни дейности са свързани и обслужват основната или допълнителна допустима икономическа дейност.	дейности/сектори, посочени в т. 11.2 от Условието за кандидатстване), които дейности са в допълнение към производствената дейност/ дейността по предоставяне на услуги от предприятието-кандидат, доколкото тези допълнителни дейности се ползват за целите на основната/ допълнителна икономическа дейност на кандидата и чрез тях не се осъществяват/ администратират недопустими дейности по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 82 (т. 1).
235.	18.09.2025	Здравейте, По процедура BG16RFOP002-6.002 „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“ фирма е получила безвъзмездна финансова помощ за 1 бр. термопомпа и 1 бр. чилър. Моля да потвърдете, че по настоящата процедура фирмата е допустимо да кандидатства отново за 1 бр. термопомпа и 1 бр. чилър и да закупи нови, такива, необходими за етаж от собствена сграда, който не се ползва от вече закупените термопомпа и чилър. Благодаря.	Посоченото в запитването е допустимо, в случай че предприятието и проектното предложение отговарят и на всички останали изисквания и условия по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 14 (т. 5) и № 18.
236.	18.09.2025	Здравейте, Моля за разяснение: В т.7 от формуляра, когато се обосновава необходимостта от подкрепа по процедурата, следва ли да се посочват подробни технически параметри на предвидения за закупуване актив при условие, че няма такова изискване в Условието за кандидатстване? Поздрави!	Съгласно посоченото в полето по т. 1 в раздел 7 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение” от Формуляра за кандидатстване и предоставените в Приложение 6 указания за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване, в полето кандидатите трябва задължително да представят информация относно необходимостта от получаване на подкрепа по процедурата.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			По процедурата няма изрично изискване за посочване във Формуляра за кандидатстване на подробни технически параметри на предвидените за закупуване активи съгласно Приложение 4.1. Обръщаме внимание, че в т. 13.1 от Условието за кандидатстване е записано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници съгласно Приложение 4.1, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики.
237.	18.09.2025	Дружеството-кандидат, което е хотел, предвижда заявяване на Фотоволтаична електрическа централа (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата) по т. 16 от Приложение 4.1 "Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници. Допустимо ли е изходящата (номинална) активна мощност на инверторите (изходните АС характеристики на всички инвертори) да е 20 kW, а батериите, които предвиждаме по т. 16, да са с капацитет на съхранение 120 kWh? По-големият капацитет на батериите се налага от факта, че потреблението на енергия в хотела е най-значително през нощта и рано сутрин. Приемете, че дружеството отговаря на всички критерии за допустимост.	Посоченото в запитването е допустимо, в случай че предприятието и проектното предложение отговарят и на всички останали изисквания и условия по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3, № 147 и № 222.
238.	18.09.2025	Здравейте, Фирма иска да участва за закупуване на термопомпа и климатици. Термопомпата ще бъде за офис сграда, а климатиците за производствен цех. Офисът и цехът се намират на един и същ адрес, но са две отделни сгради. 1. При попълване на формуляра в основни данни - местонахождение два пъти ли трябва да се попълни / едно за офис сградата и едно за цеха/? 2. Ако се попълват две местонахождения, това означава ли, че трябва да има две приложения 4.2 - за офис сградата и отделно за производствения цех? 3. В основни данни - попълване срок на изпълнение	1. В Приложение 9 – „Използвани съкращения и основни определения“ е дадено определение за „място на изпълнение на проекта“, което е мястото на физическото осъществяване на инвестицията, на което може да се проверят и удостоверят придобитите и въведени в експлоатация енергийно ефективни решения и ВИ технологии съгласно „Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници (Приложение 4.1 към Условието за кандидатстване по процедурата). Във връзка с посоченото, за целите на настоящата процедура под място на изпълнение на проекта се разбира съответния административен адрес (без значение колко сгради се намират на него), който е мястото на физическото осъществяване на инвестицията и където могат да се проверят придобитите по проекта активи.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Ако за термопомпата срокът на изпълнение е 3 месеца, а за климатиците - 1 м., срокът на изпълнение, който трябва да се попълни е 4 месеца или друг?	В тази връзка и съгласно информацията, предоставена в запитването, в раздел „Основни данни” от Формуляра за кандидатстване, в поле „Местонахождение (място на изпълнение на проекта)“, следва да бъде посочено един път мястото на изпълнение на проекта. 2. Във връзка с указаното по-горе в т. 1, следва да попълните един брой Приложение 4.2 и съответно общата сума от него да пренесете в един ред в раздел „Бюджет” от Формуляра за кандидатстване. 3. Съгласно посоченото в т. 18 от Условието за кандидатстване, продължителността на изпълнение на проектите не следва да надвишава 12 (дванадесет) месеца, считано от датата на влизане в сила на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В тази връзка, отговорност на кандидата е, според спецификата на планираните по проекта инвестиции и заложените по процедурата изисквания и ограничения, да прецени какъв срок на изпълнение (в месеци) да посочи, като до края на този срок следва да бъдат изпълнени всички заложенени по проекта инвестиции. Обръщаме внимание, че по настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 33 и № 165.
239.	19.09.2025	Здравейте, фирмата ни разполага с два собствени обекта в две различни населени места на една и съща община, която не е в селски район. Въпросът ни е допустимо ли е да кандидатстваме за две отделни ФТЕЦ по 30kW за всеки от обектите и ако отговора ви е положителен, то как следва да си попълним бюджета - в един ред общо 60kW или на два отделни реда по 30kW?	Съгласно посоченото в т. 14.2 от Условието за кандидатстване, в случай че кандидатът предвижда по проекта да има повече от едно място на изпълнение, следва да попълни разходите за активи/ оборудване/ съоръжения за всяко едно място на изпълнение в отделно Приложение 4.2. Във всяко Приложение 4.2 следва да е указано и мястото на изпълнение, за което са посочените в него разходи. Общата стойност на разходите за всички активи, включени във всяко отделно Приложение 4.2, следва да бъде посочена на отделен бюджетен ред в раздел „Бюджет“ на Формуляра за кандидатстване. Във връзка с посоченото и съгласно информацията, представена в запитването, по процедурата е допустимо да кандидатствате за две отделни ФТЕЦ по 30kW за две отделни места на изпълнение. В тази връзка, следва да попълните две отделни Приложения 4.2 и съответно общите суми от всяко от тях да бъдат посочени на два отделни бюджетни реда в раздел „Бюджет“ на Формуляра за кандидатстване.
240.	19.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и	1., 2. и 3. Да.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следните въпроси: 1. В случай, че кандидат по процедурата заяви разходи за активи по група 16 “Фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“, и предвиди да изгради централа с изходяща активна мощност на инверторите 70 kW, но в последствие преизпълни заложеното и изгради централа с по-голяма изходяща активна мощност на инверторите от 80 kW, то разходите за изграждането на централата с по-високия капацитет биха ли били допустими? Уточнявам, че разликата над одобрения бюджет ще бъде поета от бенефициента. Моля за конкретен отговор с „Да“/“Не“ дали е допустимо преизпълнението на мерките за изграждане на ФтЕЦ? 2. В същия смисъл, в случай, че е налице преизпълнение по отношение на активи от група 14 „Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ – заложи са разходи за фотоволтаични панели и инвертори, с изходяща активна мощност на инверторите 70 kW, а в последствие се изгради решение, при което изходящата активна мощност на инверторите е 80 kW, то разходите за тях допустими ли ще бъдат? 3. В случай, че е налице преизпълнение по отношение на активи от група 15 „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ – заложи са разходи за батерии с инвертори, с общ капацитет на съхранение 70 kWh, а в последствие се изгради решение, при което общият капацитет на съхранение е 80 kWh, то разходите за тях допустими ли ще бъдат? Благодаря, предварително!	
241.	19.09.2025	Предприятие иска да изгради 90 kW фотоволтаична инсталация на покрива на производствената си сграда. Тъй като работното време е стандартно и електричество се ползва само през деня, изготвеният анализ на системата показва, че няма смисъл да се включва батерия за съхранение. Моля за уточнение ако искаме да заявим фотоволтаична централа без батерия, позиция 14.“Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и” ли следва	По процедурата няма изискване за задължително комбиниране на активи от допустимите 16 групи технологии съгласно Приложение 4.1. Според спецификата на осъществяваната от предприятието икономическа дейност и нуждите, които има, от една страна, и заложените по процедурата изисквания и ограничения, от друга страна – кандидатът следва да прецени за какви активи/оборудване/ съоръжения да кандидатства от допустимите 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		да изберем . В условията за кандидатстване е указано че при заявяване на разходи по позиция 14 същите трябва да са "свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) или към вече налична ФТЕЦ в предприятието". Предприятието към момента няма налична фТЕЦ, а планира да изгради в рамките на проекта. Това означава ли че ако искаме да изградим фотоволтаична инсталация без батерия, (позиция 14) трябва задължително да включим и разходи по позиция 16 (цялостна ФТЕЦ с батерия). Ако е така има ли някакво изискване за съотношение в мощността на двете позиции	ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Във връзка с посоченото и съгласно информацията, представена в запитването, по процедурата е допустимо кандидатите да заявят разходи само по една група активи (например само разходи по група 14 „Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“) или могат да заявят разходи по няколко групи активи, съгласно Приложение 4.1, в зависимост от инвестиционните си нужди. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 171.
242.	19.09.2025	Здравейте, дружеството кандидат е собственост на сдружение, в което няма собственост на капитал, а само членове на сдружението. Как да определя действителните собственици на капитала на моето дружество? В допълнение някои членове са физ.лица, които представляват друго юридическо лице.	Съгласно чл. 3, т. 6) от Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година: „действителен собственик“ означава физическо лице или лица, което в крайна сметка притежава или контролира клиента и/или физическо лице или лица, от чието име се осъществява дадена сделка или дейност, и включва най-малко следното: а) по отношение на корпоративни образувания: i) физическото лице или лица, което в крайна сметка притежава или контролира дадено правно образувание посредством пряко или косвено притежаване на достатъчен процент от акциите или правата на глас или дялово участие в това правно образувание, включително посредством държане на акции на приносител, или посредством контрол чрез други средства, различни от дружество, чиито акции се търгуват на регулиран пазар, което се подчинява на изискванията за оповестяване в съответствие с правото на Съюза или на еквивалентни международни стандарти, осигуряващи адекватна степен на прозрачност по отношение на собствеността. Акционерно участие от 25 % плюс една акция или дялово участие, надхвърлящо 25 % от клиента, принадлежащо на физическо лице, е индикация за пряко притежаване. Акционерно участие от 25 % плюс една акция или дялово участие, надхвърлящо 25 % от клиента, принадлежащо на корпоративно образувание, което е под контрола на физическо лице или лица, или на множество корпоративни образувания, които са под контрола на същото физическо лице или лица, е индикация за косвено притежаване. Този режим се прилага, без да се засяга правото на държавите членки да решат, че и по-ниско процентно участие може да бъде индикация за собственост или контрол. Контролът чрез други средства може да се определи, наред с другото, в съответствие с критериите в член 22,

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			параграфи 1—5 от Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (11); ii) ако, след като са изчерпани всички възможни средства и при условие че няма основание за съмнения, не може да се установи лице съгласно подточка i), или ако съществуват съмнения, че установеното лице или лица не е действителният собственик — физическото лице, което изпълнява длъжността на висш ръководен служител, задължените субекти водят документация за предприетите действия с цел установяване на действителния собственик по подточка i) от настоящата буква; б) по отношение на доверителна собственост — всички лица по-долу: i) учредителят/учредителите; ii) доверителният собственик/доверителните собственици; iii) пазителят/пазителите, ако има такъв/такива; iv) бенефициерите или когато физическите лица, които са се ползват от правната форма или правното образувание, все още не са определени — категорията лица, в чийто основен интерес правната форма или правното образувание е създадена(о) или се управлява; v) всяко друго физическо лице, което в крайна сметка упражнява контрол над доверителната собственост посредством пряко или косвено притежаване или чрез други средства; в) по отношение на правни образувания като фондации и правни форми подобни на доверителна собственост — физическото лице или лица, което заема еквивалентна или сходна длъжност с посочените в буква б). Във връзка с горесцитираното и съгласно информацията, представена в запитването, действителните собственици на капитала на дружество, което се притежава от сдружение, са членовете на сдружението (учредителите). В случай че част от членовете на сдружението са юридически лица, действителните им собственици са физическото лице или лица, което в крайна сметка притежава или контролира даденото юридическо лице посредством пряко или косвено притежаване на 25 % плюс една акция или права на глас, или дялово участие, надхвърлящо 25 %, в това юридическо лице.
243.	19.09.2025	Здравейте, Моля за отговор на поставения въпрос. В случай, че дружеството - кандидат е наемател / в случая хотел/, няма Договор и няма партида за електроснабдяване, но наемодателят (юридическо лице) изгради и предостави под наем-	Посоченото в запитването не е допустимо. Съгласно т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“, същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		с договор- фотоволтаични панели за ползване на дружеството- кандидат, допустимо ли е това дружество да кандидатства за закупуване на батерии ? Приемете, че дружеството- кандидат отговаря на всички останали условия и фотоволтаичните панели бъдат изградени преди закупуване на батериите.	настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) или към вече налична ФТЕЦ в предприятието , енергията от която се използва единствено за собствено потребление. Във връзка с посоченото и съгласно информацията, предоставена в запитването, предприятието-кандидат няма собствена ФТЕЦ към която да свърже планираните по проекта батерии. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 30 (т. 2), № 48 (т. 1) и № 136.
244.	19.09.2025	Здравейте, допустимо ли е в рамките на проекта да бъде изградена островна фотоволтаична централа за собствени нужди с включена батерия по т. 16 от списъка с допустимите активи, която генерира електроенергия напълно независимо от електрическата мрежа, т.е. не е свързана с електроразпределителното дружество.	По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Допълнително, в т. 13.1 от Условията за кандидатстване изрично е указано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници съгласно Приложение 4.1, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ , като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики. Документите, които се подават на етап кандидатстване са посочени в т. 24 от Условията за кандидатстване. В т. 26 от Условията за кандидатстване са посочени документите и информацията, които следва да бъдат представени преди сключване на административен договор от предложените за финансиране кандидати. Отчитането на постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения се извършва посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори. Допълнителна информация по отношение на изпълнението на сключените договори и документите, които следва да се представят, за да удостоверят постигнатия резултат, е налична в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			- https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatyata/rakovodstva/ . Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 213.
245.	21.09.2025	Здравейте, По проекта искаме да инсталираме актив 14. Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и за собствени нужди. Нашето предприятие е ситуирано в част от бивш завод в промишлената зона на града. При закупуването на собствеността върху земята и впоследствие изграждане на производствени сгради, енергоразпределителното дружество изпрати писмо, че няма възможност да осигури допълнителна мощност и затова електрозахранването се осъществи от вече наличния трафопост, собственост на предприятието притежател на по-голямата част от бившия завод. И до момента електроенергията, която ползваме ни се фактурира от фирмата собственик на трафопоста. По тази причина ако изпълним проекта няма как да представим към отчета Допълнителното споразумение по чл. 25а, ал. 3 от ЗЕВИ издадено на името на нашето предприятие. Такова споразумение може да се издаде само на собственика на трафопоста, тъй като той има партия към ЕРП. Моля за указания как да процедираме в тази ситуация и какви доказателства ще бъдат приети от УО при отчет на проекта за верифициране на разходите. Поздрави!	Документите, които се подават на етап кандидатстване са посочени в т. 24 от Условието за кандидатстване. В т. 26 от Условието за кандидатстване са посочени документите и информацията, които следва да бъдат представени преди сключване на административен договор от предложените за финансиране кандидати. Отчитането на постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/оборудване/ съоръжения се извършва посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори. Посочените документи са задължителни за удостоверяване на постигнатия конкретен резултат от съответния въведен по проекта актив/ оборудване/ съоръжение в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници. При непостигане на посочения резултат по отношение даден актив/ оборудване/ съоръжение, включено в проектното предложение, единичният разход за него няма да бъде платен от страна на УО. Допълнителна информация по отношение на изпълнението на сключените договори и документите, които следва да се представят, за да удостоверят постигнатия резултат, е налична в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСДФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatyata/rakovodstva/ . Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 136 (т. 1 и 2) и № 183 (т. 1).
246.	21.09.2025	Здравейте, По проекта искаме да инсталираме актив 14. Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и за собствени нужди. Нашето предприятие е ситуирано в част от бивш завод в промишлената зона на града. При закупуването на собствеността върху земята и впоследствие изграждане на производствени сгради, енергоразпределителното дружество изпрати писмо, че	Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 245.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		няма възможност да осигури допълнителна мощност и затова закупуването на електроенергията може да става от собственика на по-голямата част от активите на бившия завод, в който попада трафопоста и партидата се води на негово име. И до момента електроенергията, която ползваме ни се фактурира от фирмата собственик на трафопоста. По тази причина ако изпълним проекта няма как да представим към отчета Допълнителното споразумение по чл. 25а, ал. 3 от ЗЕВИ издадено на името на нашето предприятие. Такова споразумение може да се издаде само на собственика на трафопоста, тъй като той има партида към ЕРП. Направихме среща с представители на ЕРП, които ни увемиха, че това споразумение е с уведомителен характер и не носят от ЕРП последващ контрол, защото ФЕЦ е само за лично ползване. Моля за указания как да процедираме в тази ситуация и какви доказателства ще бъдат приети от УО при отчет на проекта за верифициране на разходите. Поздрави!	
247.	21.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следните въпроси: Допустимо ли е кандидат, който кандидатства в настоящата процедура за активи от група 16. Фотоволтаична електрическа централа (включваща соларни панели, инвертори, батерии да заложи и активи от група 15. Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и за същата ФВЕЦ. Пример при инвестиция във Фотоволтаична електроцентрала за собствено потребление, със следните параметри: • Обща мощност на системата: 64.9 kWp • Общ капацитет на батериите: 122.88 kWh • Мощност на инверторите: 2 броя по 30 kW Допустимо ли е залагането на 60 kW в група 16 Фотоволтаична електрическа централа и 62.88 kW капацитет на батериите в 15. Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и или е необходимо да се заложат 60 kW	По процедурата биха били допустими и двата посочени в запитването варианта (активи по група 16 за 60 kW и активи по група 15 за 62.88 kW капацитет, или активи по група 14 за 60 kW и активи по група 15 за 122.88 kW капацитет), в случай че кандидатът и проектното предложение отговарят и на всички останали изисквания по процедурата. Отговорност на кандидата е според спецификата на нуждите си и в съответствие със заложените по процедурата изисквания и ограничения, да прецени каква комбинация от допустимите активи съгласно Приложение 4.1 да заложи в проектното си предложение. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3, № 32, № 41, № 80, № 101, № 111, № 122 (т. 3., 4. и 5.), № 141, № 159, № 193 и № 196.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		в група 14. Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и и 122.88 kWh в група 15. Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и за същата ФВЕЦ. Моля за конкретен отговор, без препращане към предходни отговори. Благодаря, предварително!	
248.	21.09.2025	Моля за разяснение относно допустимостта на Кандидата по следния казус: Фирма - ЕТ (отговаряща на всички условия за допустимост) по време на подготовката на проект по настоящата процедура поради смърт на собственика (физическо лице) е онаследена от законовия наследник. Може ли / допустим кандидат ли е това ЕТ, което се явява наследник, предвид изискванията за допустимост по т.11.1 от условията за кандидатстване?	В случай на смърт на физическо лице, регистрирано като едноличен търговец, наследникът, поел предприятието на починалото лице - едноличен търговец по чл. 60, ал. 2 от Търговския закон, може да участва в процедурата с „ЕТ, което се явява наследник“, в случай че отговаря на всички критерии за допустимост на кандидатите, посочени в т. 11.1 от Условията за кандидатстване. В този случай при оценката на допустимостта на кандидата, Оценителната комисия ще вземе предвид освен данните на „ЕТ, което се явява наследник“ и данните на едноличния търговец на починалото лице при условие, че цялото предприятие е поето от наследниците и е налице прекратяване правосубектността на едноличния търговец на починалото лице. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 119.
249.	21.09.2025	Допустимо ли е фирма да кандидатства по Процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията” за Фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата) ако няма партида към електроразпределителното дружество, а заплаща консумираната ел. енергия на друга фирма чрез вторичен електромер.	Съгласно посоченото в Приложение 7 „Описание на приложимите по процедурата индикатори“ към Условията за кандидатстване, допълнително споразумение към договора с електроразпределителното дружество по чл. 25а, ал. 3 от ЗЕВИ се изисква при изграждане на активи по група 16 „Фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“. Посоченият документ е един от задължителните за удостоверяване на постигнатия конкретен резултат от съответния въведен по проекта актив/ оборудване/ съоръжение в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници. Моля имайте предвид, че инсталациите за собствено потребление по чл. 25а от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) следва да отговарят на технически изисквания за ограничаване, поставяни от съответното електроразпределително дружество в допълнителното споразумение към договора за достъп. Допълнителна информация по отношение на изпълнението на сключените договори и документите, които следва да се представят, за да удостоверят постигнатия резултат, е налична в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/ . Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 136, № 183 (т. 1) и № 245.
250.	21.09.2025	При евентуално одобрение на проектно предложение, проведена процедура за избор на изпълнител и всички подадени оферти са с цена по-голяма от предвидената, допустимо ли е бенефициент да поеме разликата за своя сметка като представи декларация за това?	Посоченото в запитването е допустимо. Допълнителна информация по отношение на изпълнението на сключените договори и документите, които следва да се представят, за да удостоверят постигнатия резултат, е налична в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/ .
251.	22.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следните въпроси: В Приложение 4.1 Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници за Група 16. Фотоволтаична електрическа централа (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата) изрично е посочено „Допустими за финансиране са системи с отделен инвертор за фотоволтаичния модул и отделен инвертор за система за съхранение, както и системи с хибридни инвертори.“ В случай че в рамките на проектното предложение, кандидатът заложи активи по Група 14. Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и и Група 15. Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и, допустимо ли е да	Закупуването на един инвертор (например хибриден инвертор), който да обслужва както фотоволтаичните панели, така и локалните съоръжения за съхранение на енергия (батерии), е допустимо за активите по група 16 „Фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 38 (т. 3) и № 188.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		предвиди хибриден инвертор или е задължително условие да е налице инвертор за панелите и инвертор за батериите? Моля за конкретен отговор, без препращане към предходни отговори.	
252.		Здравейте, Питането ми е следното: как се процедира при ситуация когато имаме направа на СМР и решим да го извършим веднага след подаване на проектното предложение, без одобрен договор с министерството? В раздел 14.2. Допустими разходи: е описано следното: ВАЖНО: Кандидатите, които предвиждат дейности по проекта, свързани с изпълнение на СМР, следва да представят актуални цветни снимки и/или видеозапис (общ и близък план) на сградата и съответното помещение/помещения, в които се предвижда извършване на СМР. Такава визуална документация следва да бъде предоставена за всеки отделен вид СМР (в случай на повече от един) преди започване на строително-монтажни работи, както и непосредствено след приключване на същите, за да може реално да се удостовери резултатът от проектната реализация. От представените снимки и/или видеозаписи следва ясно да бъде видима датата на заснемане, която при стартиране на СМР, трябва да е след датата на подаване на проектното предложение по настоящата процедура, а при приключване на СМР, следва да е преди края на изпълнението на проектните дейности. Непредставянето на изискуемата визуална документация може да доведе до непризнаване на част или на всички разходи, свързани с изпълнените СМР по проекта. Искам да си монтирам Фотоволтаична централа веднага след подаването на проектното предложение, като не знам дали ще бъде одобрен за подписване на договор, но ако бъде одобрен как ще трябва да спазя процедурата за избор на доставчик, като вече имам монтирана инсталация, а договора за одобрение с Министерството ще е дата няколко месеца след монтажа? Моля за разяснение на тази ситуация. Предварително Благодаря	Допустимо е след подаване на проектното предложение и преди сключване на административен договор (ако се стигне до такъв) да стартира изпълнението на дейностите по проекта, както и провеждане на съответните процедури за избор на изпълнител. Управляващият орган на ПКИП допуска и в системата ИСУН има техническата възможност кандидатите да провеждат процедура за избор на изпълнител по правилата на Глава четвърта от ЗУСЕФСУ в ИСУН преди подписване на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ през модул „Е-кандидатстване“ на ИСУН. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 108 (т. 3 и 4), № 143 (т. 2 и 3), № 173 и № 180.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
253.		Съгласно Условието за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004, допустими са единствено разходи за придобиване на активи, представляващи дълготрайни материални или нематериални активи. В т. 14.2 от Условието е посочено, че оценката на допустимостта на разходите за придобиване на активи ще се извършва съгласно стойностния праг на същественост за ДМА и ДНА, определен в счетоводната политика на кандидата, а при липса на такава политика се прилага прагът по чл. 50 и чл. 51 от ЗКПО – 700 лв. В същото време, в Приложение 4.2 „Заявени активи“ са определени фиксирани единични разходи за множество допустими активи, като част от тях са със стойности под 700 лв. на единица. РАЗЯСНЕНИЕ: 1. Когато единичният разход за съответен актив, включен в Приложение 4.2, е под стойностния праг на същественост, определен в счетоводната политика на конкретния кандидат, а при липса на такава – под законовия праг от 700 лв. по ЗКПО, следва ли този актив да се счита за недопустим за финансиране за съответния кандидат, тъй като не отговаря на дефиницията за ДМА спрямо неговата счетоводна политика? 2. В случай че стойността на няколко броя от даден вид актив (например осветители), взети заедно, надхвърля прага на същественост на конкретния кандидат (или 700 лв. при липса на счетоводна политика), може ли това да се приеме за допустимост и да се третира като един дълготраен актив за целите на процедурата?	1. и 2. Съгласно посоченото в т. 14.2 от Условието за кандидатстване, оценката на допустимостта на разходите за придобиване на активи/ оборудване/ съоръжения, посочени в Приложение 4.2, ще бъде извършвана съгласно стойностния праг на същественост за дълготрайни материални активи (ДМА) и дълготрайни нематериални активи (ДНА), определен в счетоводната политика на кандидата, в случай че документът е представен към Формуляра за кандидатстване. Ако кандидатът не е представил счетоводна политика, стойностният праг на същественост се определя съгласно чл. 50 и чл. 51 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (700 лева). Допълнително, в т. 21.2 от Условието за кандидатстване е записано, че в случай че по време на техническата и финансова оценка се установи наличие на недопустим разход, оценителната комисия служебно премахва/коригира съответния разход от бюджета на проекта. Отговорност на кандидата е според спецификата на нуждите си и в съответствие със заложените по процедурата изисквания и ограничения, да прецени как да посочи допустимите разходи в Приложение 4.2. В допълнение, съгласно Международен счетоводен стандарт (МСС) 16 се подкрепя концепция, при която когато активи са предназначени да се използват заедно и не могат да функционират поотделно или създават стойност единствено като част от комбинирана система, те могат да се отчитат като една категория активи, която се амортизира като цяло. Ако група активи е предназначена за дълготрайно използване (над една година) и има икономическа стойност, тя може да бъде призната като ДМА. За целите на счетоводството тази система от активи е възможно да се осчетоводи и амортизира като единен актив, а не отделно за всяка нейна част. Обръщаме внимание, че в т. 14.2 от Условието за кандидатстване е посочено, че инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с приложимата нормативна уредба, касаеща желаната от тях инвестиция. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 198.
254.		Съгласно Условието за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004, производството на пелети по код C16.29 е допустимо само когато пелетите се произвеждат от „дървесни	Съгласно подточка 2.2, т. 11.2 от Условието за кандидатстване, предприятия, които кандидатстват за икономическа дейност (основна или допълнителна икономическа дейност на кандидата за 2024 г. съгласно КИД-2008 на НСИ) за преработка на горски продукти, не са допустими кандидати по процедурата.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		отпадъци, получени от индустриалната преработка на дървесина“. РАЗЯСНЕНИЕ: Управляващият орган да даде пълен и изчерпателен списък на кодовете по КИД-2008, които за целите на настоящата процедура се считат за „индустриална преработка на дървесина“.	В тази връзка е въведено ограничение за код С16 „Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене” от КИД-2008 на НСИ. В обхвата на този код попадат производството на дърва за горене, изделия от корк, слама и материали за плетене, както и производството на пелети, които са посочени като недопустими за подкрепа, с изключение на производството на пелети от дървесни отпадъци, получени от индустриалната преработка на дървесина, които също са част от код С16.29. С оглед на посоченото, разглежда се обхвата на код С16.29, при който производството на пелети не е допустимо, с изключение на производството на пелети от дървесни отпадъци, получени от индустриалната преработка на дървесина. Дървесните отпадъци обичайно представляват остатъчни продукти от преработката на дървесина в промишлени условия, които не представляват основния продукт, но често имат стойност като вторичен ресурс, гориво, суровина за други производства и др. В този смисъл, недопустими за финансиране по процедурата са дейностите по производство на дървесни пелети и брикети от необработени дървени материали, вършина и други дървесни отпадъци, получени от производства преди индустриалната преработка на дървесина, съгласно определението за „горски продукт“, посочено в Приложение 9 към Условията за кандидатстване.
255.		В т. 6 от Условията за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004 е записано, че „По процедурата е разработен „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“, съдържащ машини, съоръжения, оборудване, системи, СМР, фотоволтаични системи и съоръжения за съхранение на електрическа енергия (батерии), които ще са допустими за финансиране по мярката“. Същевременно в Приложение 4.1 към УК е представен „Списък на допустимите категории активи“, който съдържа конкретни групи технологии (котли на биомаса, термопомпи, енергийно-ефективни изолационни системи в сгради, фотоволтаични панели в комбинация с инвертори, фотоволтаични електрически централи и др.), но в самите наименования на активите липсва изрично посочване на „СМР“.	Активите/ оборудването/ съоръженията съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1), включени в общо 16 групи технологии, могат да бъдат придобивани, както чрез доставка, така и посредством строително-монтажни работи (СМР) в зависимост от спецификата на активите и законодателната уредба в областта, вкл. Закона за устройство на територията (ЗУТ). Съгласно ЗУТ за строежи се изисква: инвестиционен проект (при определени категории), разрешение за строеж, строителен надзор, приемане с Акт 16 и въвеждане в експлоатация. Следователно, СМР означава дейности, които представляват „строеж“ по смисъла на ЗУТ, извършват се на място (in situ) и влияят върху строителната или инсталационната инфраструктура на сграда или обект. С оглед посоченото, не е възможно да се формира изчерпателен списък, но с цел повече яснота, УО предоставя следните примери за активи съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1), които

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Допълнително, при отчитане на проекта има изисквания, ако има СМР в проекта. РАЗЯСНЕНИЕ: Кои конкретни активи от Приложение 4.1 следва да се приемат за „СМР“ по смисъла на т. 6 от Условието за кандидатстване? Моля да посочите изчерпателен списък с почване на номера на актива по приложението.	могат да се приемат за СМР в зависимост от спецификата на изпълнението им и законовите изисквания в областта: - група 1 „Котли на биомаса“ – когато е необходим монтаж в котелно помещение, свързани са с комини, топлопроводи, димни канали, обичайно се изисква разрешение за строеж/преустройство. - група 2 „Термопомпи“ – често се изисква строителна намеса за монтаж на външни/вътрешни тела, изграждане на трасета, сондажи, които попадат под разпоредбите на ЗУТ. - група 3 „Слънчевите системи за топла вода и битово горещо водоснабдяване“ – монтаж на покривни инсталации, тръбни връзки, изолации, често изискват съгласуване и разрешение съгласно разпоредбите на ЗУТ. - група 4 „Системи за оползотворяване на отпадна топлина/студ, генерирана при производството на сгъстен въздух или студопроизводство“ – обикновено включват монтаж на обемно и свързано оборудване, което променя инсталационната конфигурация в сгради/производствени помещения. - група 5 „Рекуперативни блокове за отопление, вентилация и охлаждане“ – при централизирана вентилация, монтажът на рекуператори изисква прокарване на въздуховоди, пробиви, укрепване, което попада в обхвата на СМР. - група 7 „Климатични камери с високо ефективна регенерация или рекуперация на топлина/студ/влага“ – често изисква монтаж и промени по инсталации. - група 12 „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“ – при външна топлоизолация обичайно се изисква разрешение за строеж при сгради в експлоатация. - група 16 „Фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“ – изграждането на ФтЕЦ може да се приеме като СМР. Обръщаме внимание, че съгласно разпоредбите на ЗУТ и действащото национално законодателство, инсталирането на фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ), включително панели, инвертори, батерии и съпътстваща инфраструктура, представлява строителство, когато изисква издаване на разрешение за строеж или друг акт по ЗУТ. С оглед на това, в случаите когато инсталацията на ФтЕЦ попада в обхвата на „строеж“ по смисъла на ЗУТ (напр. при монтаж върху сграда или терен със закрепване, свързване към мрежа, наличие на фундамент и др.), дейността следва да се третира като СМР.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с приложимата нормативна уредба, касаеща желаната от тях инвестиция.
256.		ОТНОСНО: Искане за разяснения по Приложение 4.1 „Списък на допустимите категории активи“ към Условието за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004 Уважаеми дами и господа, Моля за Вашите разяснения по следните точки от Приложение 4.1: 1. КОТЛИ НА БИОМАСА (вкл. биомаса под формата на отпадъци, но без биомаса от земеделски произход) - Следва ли да се разбира, че дървесни отпадъци (стърготини, кори, трици и др.) са допустими, а агробиомаса (слама, люспи, костилки и др.) е изключена? - Допустими ли са котли, които могат технически да работят и с агробиомаса, ако реално ще се експлоатират само с дървесна биомаса? - Как следва да се процедира, ако е необходим котел под 50 kW или над 500 kW – изцяло недопустими ли са, или е възможно комбиниране на няколко съоръжения? 2. ТЕРМОПОМПИ - В Приложение 4.1 е поставено изискване за минимални стойности на SCOP (средна сезонна ефективност) по конкретни режими. Тъй като част от термопомпите на пазара се сертифицират по други международно признати стандарти (например AHRI, Eurovent), където показателите се изчисляват по различна методика, моля за разяснение: допустими ли са такива термопомпи, ако сертификацията им доказва равностойна или по-добра енергийна ефективност от изискваната SCOP стойност? 3. СЛЪНЧЕВИ СИСТЕМИ ЗА ТОПЛА ВОДА И БИТОВО ГОРЕЩО ВОДОСНАБДЯВАНЕ - Изключени ли са автоматично други технологии освен плоски и вакуумно-тръбни колектори (например концентриращи слънчеви колектори), или могат да бъдат допустими, ако отговарят на критериите за ефективност?	1. В обхвата на активите по група 1 „Котли на биомаса“ съгласно Приложение 4.1 са допустими котли на биомаса, които са предназначени за изгаряне на твърди горива от дървесен чипс, дървесни пелети, дървени стърготини, брикети и други с дървесен произход (без биомаса от земеделски произход). Съгласно посоченото в Приложение 4.1, допустими са котли на биомаса, които са предназначени за изгаряне на твърди горива от дървесна или друга биомаса с дървесен произход. Както ясно е записано в Приложение 4.1, допустими за закупуване по процедурата са единствено котли на биомаса с номинална мощност не по-малко от 50 kW и не по-голяма от 500 kW. Допълнително, в колона 12 „Количество от съответния актив“ от Приложение 4.2, кандидатът следва да посочи необходимите количества от планираните по проекта активи. 2. В т. 13.1 от Условието за кандидатстване е записано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, в Приложение 4.1 към Условието за кандидатстване, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики. Отговорност на кандидата е според спецификата на нуждите си да планира и закупи по проекта съответните активи, които да отговарят на заложените по процедурата изисквания, включително на горечитираните. 3. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 3 „Слънчевите системи за топла вода и битово горещо водоснабдяване“ са плоски слънчеви колектори и вакуумно-тръбни слънчеви колектори. 4. В т. 13.1 от Условието за кандидатстване е записано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, в Приложение 4.1 към Условието за кандидатстване, е посочен минимален обхват/

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		4. СИСТЕМИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДНА ТОПЛИНА/СТУД - Какво следва да включва „предварителният задълбочен анализ“ (методика, показатели, доказателства) и кой има право да го изготви, за да бъде признат от УО? 5. РЕКУПЕРАТИВНИ БЛОКОВЕ ЗА ОТОПЛЕНИЕ, ВЕНТИЛАЦИЯ И ОХЛАЖДАНЕ - В описанието са изброени няколко различни технологии (пластинчат, ротационен, с топлинна тръба). Допустими ли са всички тези варианти, ако покриват изискванията, или се финансират само конкретни видове? 6. ЧИЛЪРИ - В описанието са посочени максимални мощности по вид компресор. Как следва да се процедира, ако предприятието има нужда от чилър с мощност над тези стойности – изцяло недопустимо ли е, или може да се заявят няколко съоръжения? - Допустими ли са алтернативни технологии (например центробежни чилъри, чилъри с магнитни лагери), ако покриват критериите за енергийна ефективност, въпреки че не са изрично упоменати в Приложение 4.1? 7. КЛИМАТИЧНИ КАМЕРИ С ВИСОКО ЕФЕКТИВНА РЕГЕНЕРАЦИЯ/РЕКУПЕРАЦИЯ - В Приложение 7 се изисква „протокол за измерване на скорост на въздуха“. Кой следва да издаде такъв протокол – сертифицирана лаборатория, фирма с акредитация по БДС EN ISO/IEC 17025, или е допустим и протокол от доставчика/монтажника? 8. ЕНЕРГИЙНО-ЕФЕКТИВНИ ОХЛАДИТЕЛИ НА ВЪЗДУХ - Допустимо ли е участие с охладители за специфични индустриални приложения (например за хранително-вкусова промишленост), или допустими са само стандартни решения за ОВК системи? 9. КОМПРЕСОРИ ЗА СГЪСТЕН ВЪЗДУХ (вкл. резервоари за сгъстен въздух, резервоарът не е задължителен елемент) - Допустимо ли е кандидатстване само за резервоар (без компресор), ако предприятието вече разполага с компресор?	функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики. Допълнително, в т. 14.2 от Условията за кандидатстване е посочено, че кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с приложимата нормативна уредба, касаеща желаната от тях инвестиция, както и могат да се обърнат към специалисти с необходимия опит и квалификация в съответната област на проекта. В условията по процедурата не е посочен изрично конкретен документ (методика, показатели, доказателства), удостоверяващ „предварителният задълбочен анализ“, както и лице, което има право да го изготви. Обръщаме внимание, че отчитането на постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения се извършва посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори към Условията за кандидатстване. 5. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“ (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 5 „Рекуперативни блокове за отопление, вентилация и охлаждане“ са всички посочени видове, а именно: рекуперативен блок с пластинчати топлообменници, енерговъзстановяващ блок с ротационни топлообменници, рекуперативен блок с топлообменник в циркуляционния контур с междинен топлоносител и рекуперативен блок с топлообменници тип „Топлинна тръба“. 6. Допустимите за закупуване по процедурата активи по група 6 „Чилъри“ са единствено със съответните мощности, посочени в Приложение 4.2. Допълнително, в колона 12 „Количество от съответния актив“ от Приложение 4.2, кандидатът

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		- Ако да, в коя група следва да се отчете такъв актив – като част от група 9 или като недопустим самостоятелен елемент? 10. ЦЕНТРАЛИЗИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМИ ЗА СГЪСТЕН ВЪЗДУХ - Как следва да се процедира, ако предприятието разполага с повече от 8 компресора – допустимо ли е заявяване на няколко системи за ЦУ, и има ли ограничение? - Ако се изискват доказателства за ефективността на ЦУ системата, какви документи следва да се представят и кой има право да ги издаде? 11. ИЗСУШИТЕЛИ НА СГЪСТЕН ВЪЗДУХ - Допустими ли са всички технологии (адсорбционни, хладилни, мембранни), ако отговарят на параметрите, или се финансират само определени видове? 12. ЕНЕРГИЙНО-ЕФЕКТИВНИ ИЗОЛАЦИОННИ СИСТЕМИ В СГРАДИ - Външни прозорци, остъклени врати и витрини с троен стъклопакет – ако се постави четворен стъклопакет, ще се приеме ли като допустим актив на единичната цена за троен? - Окачени фасади / окачени фасади с повишени изисквания – какво следва да се разбира под тези понятия за целите на процедурата и как се определя разликата между двата вида? - Секционни врати / външни плътни врати – кои врати се считат за „секционни“, и кои за „плътни външни врати“ за целите на процедурата? 13. ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩИ ОСВЕТИТЕЛИ - В Приложение 4.3 е уточнено, че определени диапазони (например линейни осветители 101–150W) са недопустими. Съществува ли пълен списък на всички изключени диапазони за различните подгрупи осветители, за да се избегнат грешки при попълване на Приложение 4.2? - Какво разбира и приема УО под термините „ПРА“ и „драйвер“ за целите на процедурата? - В описанието е предвидено „Светлинен източник – светодиоди (LED)“. Съществуват и други високоефективни технологии (напр. OLED, лазерни диоди). Приемат ли се те за	следва да посочи необходимите количества от планираните по проекта допустими активи. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 6 „Чилъри“ са посочените видове, а именно: спирални/бутални компресорни чилъри и винтови компресорни чилъри. 7. Протоколът за измерване на скорост на въздуха за климатични камери с високо ефективна регенерация или рекуперация на топлина/студ/влага е допустимо да бъде издаден от всяко едно от лицата, посочени в запитването. 8. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 8 „Енергийно-ефективни охладители на въздух“ са всички видове охладители: системи за директно овлажняване на въздуха или системи за индиректно овлажняване на въздуха, без значение на индустриалното им приложение. 9. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 9 „Компресори за сгъстен въздух, вкл. резервоари за сгъстен въздух“ е задължително придобиването на компресор, докато резервоарът не е задължителен елемент за закупуване. 10. Съгласно посоченото в Приложения 4.1, 4.2 и 4.3, в обхвата на допустимите активи по група 10 „Централизирано управление на системи за сгъстен въздух“ се включва една система за централизирано управление (ЦУ), обхващаща до 8 броя компресори. В тази връзка, в случай че кандидатът разполага с повече от 8 бр. компресори, е допустимо да бъде заявена повече от една система за ЦУ. Съгласно посоченото в Приложение 7, един от документите, които следва да бъдат представени към Финалния отчет по проекта, е „Приемо-предавателен протокол за доставки/ СМР, подписан от бенефициента и изпълнителя, с посочени технически параметри, от който се удостоверява съответствието на техническите

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		допустими, ако отговарят на критериите за енергийна ефективност? - Как се измерват и доказват загубите в драйвера – с протокол от акредитирана лаборатория, декларация от производителя или чрез стандартизирана методика? 14. ФОТОВОЛТАИЧНИ ПАНЕЛИ В КОМБИНАЦИЯ С ИНВЕРТОР/И - Продуктова гаранция – с какъв документ следва да се доказва за целите на процедурата? Има ли изискване документът да е в оригинал или заверено копие и от кого трябва да бъде издаден? От кой момент се счита, че започва да тече продуктовата гаранция – от доставката, монтажа или въвеждането в експлоатация? - Възможност за съхранение и предоставяне на информация за произведената енергия от фотоволтаичната система – под каква форма следва да бъде възможността за съхраняване и под каква форма трябва да се осигури предоставянето на информацията? В какви мерни единици следва да се отчита произведената енергия и има ли изисквания за честотата на предоставяне на информацията (например почасово, дневно, месечно)? - Наличие на устройство, което ограничава връщане на електроенергия в мрежата (съвместимо с инвертора или вградено в самия инвертор) – какви условия поставя УО към такова устройство? Достатъчно ли е само физическото му наличие или ще се правят и проверки на неговата работа/съвместимост? - В т. 16 „Фотоволтаична електрическа централа“ изрично е предвидено изискване за конструкция. Защо в т. 14 такова изискване липсва, при положение че и при нея се предполага монтаж на панели? Следва ли кандидатите по т. 14 да включват и конструкция, и ако да – при какви условия? 15. ЛОКАЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ (БАТЕРИИ) В КОМБИНАЦИЯ С ИНВЕРТОР/И - Допустимо ли е закупуване само на батерии (ако кандидатът вече има инвертор), или задължително трябва да се заяви комплект батерии + инвертор?	характеристики/ функционалности на реално доставените машини/ съоръжения/ оборудване/ системи/ фотоволтаични системи и съоръжения за съхранение на електрическа енергия със задължителните по процедурата“. В тази връзка, съответствието на закупената по проекта система за ЦУ със заложените минимални изисквания по процедурата, е допустимо да е видно от подписания от бенефициента и изпълнителя приемо-предавателен протокол за доставки/ СМР. 11. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 11 „Изсушители на сгъстен въздух“ са посочените видове, а именно: хладилен изсушител, комбиниран изсушител и адсорбционен изсушител с оптимизирани цикли. 12. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 12 „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“ са включени следните прозорци: - външни прозорци, остъклени врати и витрини с крила на вертикална и хоризонтална ос на въртене, с рамка от алуминий с прекъснат топлинен мост; - външни прозорци (фасадни и покривни), външни остъклени врати и витрини, с двоен стъклопакет, с крила на вертикална и хоризонтална ос на въртене или неотваряеми, с рамка от екструдирани поливинилхлорид (PVC) или от дърво; - външни прозорци (фасадни и покривни), външни остъклени врати и витрини с троен стъклопакет, с крила на вертикална и хоризонтална ос на въртене или неотваряеми, с рамка от екструдирани поливинилхлорид. За целите на процедурата под „окачени фасади/ окачени фасади с повишени изисквания“ се приема общоприетото разбиране за тях, а именно: Окачената фасада е външна облицовка на сградата, която не носи конструктивни товари (като плочи или греди), а е „закачена“ за носещата конструкция чрез специални метални елементи. Основната ѝ роля е естетика и защита (топлоизолация, шумоизолация, защита от атмосферни влияния). Окачени фасади с повишени изисквания са фасади, които освен стандартните функции, трябва да отговарят на допълнителни технически критерии. Обикновено става дума за: пожароустойчивост (специални стъкла или негорими облицовки, противопожарни прекъсвания между етажи и др.),

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		- Как следва да се тълкува изискването „оперативна работна температура 0–45°C на околната среда“ – отнася ли се до помещението, в което се монтират батериите, или до техническите параметри на самите батерии? - Допустимо ли е инсталиране на системи за съхранение на енергия, които като комплексно съоръжение могат да функционират и при отрицателни температури (например чрез вграден отоплителен модул или друга технология)? 16. ФОТОВОЛТАИЧНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЦЕНТРАЛА (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата) - Задължително ли е ФтЕЦ да включва всички посочени елементи (панели, инвертори, батерии и други), или е допустимо надграждане само с част от тях? - Какво следва да се разбира под „други компоненти“ – включват ли се конструкции, кабели, електрозащитни устройства, трансформатори, системи за мониторинг и управление, услуги по проектиране и въвеждане в експлоатация? - Конструкция: какво следва да се разбира под „нисокорозионни материали“ и кои материали се приемат за такива (алуминий, цинкована стомана, неръждаема стомана и др.)? - Как следва да се доказва изискването, че материалите и крепежните елементи „не повишават степента на корозия, когато са монтирани заедно в масив или върху повърхността на основна конструкция“ – с декларация от производителя, сертификат, лабораторен тест или друг документ? - Предвид факта, че в т. 14 липсва изискване за конструкция, следва ли да се приема, че конструкцията е задължителен елемент само при заявяване на ФтЕЦ по т. 16?	топлоизолационни характеристики (по-високи изисквания за коефициент на топлопреминаване (U-стойност), използват се термомостови прекъсвания, по-дебели изолации и специални стъклопакети), шумоизолация (в сгради до шумни булеварди или летища се изискват повишени акустични показатели), вятърно и сеизмично съпротивление (за високи сгради фасадата трябва да издържа на големи ветрови натоварвания и динамични вибрации), водонепропускливост и въздухонепроницаемост (системи с висок клас уплътнения за предотвратяване на течове и конденз) и др. По процедурата в обхвата на допустимите активи по група 12 „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“ са включени и „секционни индустриални врати/ външни плътни врати“. Като за целите на процедурата се приема общоприетото разбиране за тях, а именно: - секционни индустриални врати: врати, съставени от няколко хоризонтални секции (панели), които са свързани с панти. При отваряне секциите се плъзгат по водачи и се повдигат нагоре, като се прибират под тавана. - външни плътни врати: класически еднокрили или двукрили врати, които затварят отвора чрез цялостно плътно крило (без секции). Отварят се обикновено настрани (навътре или навън) чрез панти. 13. В Приложение 4.2, работен лист „13.Енергоспестяващи осветители“, изчерпателно и ясно са посочени диапазоните на допустимите мощности на активите по група 13 съгласно Приложение 4.1. Допълнително, допустимите диапазони излизат автоматично като падащо меню в колона 3 „Диапазон/ Вид“ на работен лист „Заявени активи“ при попълване на вид и спецификация на съответния актив по група 13. Също така, в пакета документи по процедурата е налично Приложение 4.3 - Примерни указания за попълване на Приложение 4.2. В тази връзка, УО счита че рискът от допускане на грешки при попълване на Приложение 4.2 е минимизиран в максимална степен. За целите на процедурата под „ПРА/драйвер/“ се приема общоприетото разбиране, а именно: пусково-регулираща апаратура (драйвер за LED). По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“ (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на активите по група 13 „Енергоспестяващи осветители“ са допустими единствено осветители със светлинен източник – светодиоди (LED).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			Светлинен добив (светлоотдаване) на осветителя, с включени загуби в драйвера, е допустимо да бъде доказано например чрез подписания от бенефициента и изпълнителя приемо-предавателен протокол за доставки/ СМР, съгласно указаното в Приложение 7. 14. Продуктовата гаранция се издава от производителя, вносителя/ официалния представител или търговеца (лицето, от което се купува продукта). Относно документите, които следва да се представят при отчитане на проекта, и техния вид, моля да се запознаете с публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/. Обичайно, продуктовата гаранция започва да тече от датата, указана в самия документ. Инверторът, попадащ в обхвата на допустимите активи по групи 14 и 16 съгласно Приложение 4.1, следва да има възможност за съхранение и предоставяне на информация за произведената енергия от фотоволтаичната система в електронна форма. По процедурата няма посочено конкретно изискване в какви мерни единици следва да се отчита произведената енергия от активите по групи 14 и 16, както и честотата на предоставяне на информацията. Условията към устройството, което ограничава връщане на електроенергия в мрежата, както и проверките за неговото физическо наличие, работа и съвместимост, при необходимост, се извършват от компетентното лице – съответното електроразпределително дружество. В случай че е необходима конструкция за монтажа на допустимите активи по група 14 съгласно Приложение 4.1, същата е предвидена и включена в стойността на единичния разход на съответните активи. В т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване, изрично е уточнено, че в случай че за въвеждането в експлоатация на активи/ оборудване/ съоръжения съгласно Приложение 4.1 са необходими допълнителни съпътстващи разходи, например за услуги, спомагателни материали, строително-монтажни работи (СМР) за окомплектовка и/или монтаж на инвестицията като работеща система и др., то същите са допустими за финансиране, като те са предвидени и включени в стойността на единичния разход на съответните

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			активи/ оборудване/ съоръжения, детайлно описани в Приложение 4.2. Всички посочени разходи следва да са необходими и пряко свързани с допустимите по процедурата активи. Моля, запознайте се внимателно с пълния пакет документи по процедурата. 15. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в обхвата на допустимите активи по група 15 „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ съгласно Приложение 4.1 влиза батерия задължително в комбинация с инвертор. Не е допустимо по група 15 придобиване единствено на батерия или единствено на инвертор. Изискването „оперативна работна температура: 0-45 °C на околната среда“ относно активите по група 15 означава, че батерията е проектирана да работи безопасно и ефективно, ако температурата на въздуха около нея е в диапазона от 0 °C до +45 °C. В т. 13.1 от Условията за кандидатстване изрично е указано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници съгласно Приложение 4.1, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики. Моля, запознайте се внимателно с пълния пакет документи по процедурата. 16. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, при заявяване на допустимите активи по група 16 „Фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“ съгласно Приложение 4.1, същите задължително следва да включват соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на ФТЕЦ. В т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване, изрично е уточнено, че в случай че за въвеждането в експлоатация на активи/ оборудване/ съоръжения съгласно Приложение 4.1 са необходими допълнителни съпътстващи разходи,

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			например за услуги, спомагателни материали, строително-монтажни работи (СМР) за окомплектовка и/или монтаж на инвестицията като работеща система и др., то същите са допустими за финансиране, като те са предвидени и включени в стойността на единичния разход на съответните активи/ оборудване/ съоръжения, детайлно описани в Приложение 4.2. Всички посочени разходи следва да са необходими и пряко свързани с допустимите по процедурата активи. Моля, запознайте се внимателно с пълния пакет документи по процедурата. За целите на процедурата под „нискокорозионни материали“ се разбира алуминий, поцинкована стомана, неръждаема стомана и др. Съответствието с горесцитираното минимално изискване, както и с изискването, че материалите и крепежните елементи „не повишават степента на корозия, когато са монтирани заедно в масив или върху повърхността на основна конструкция“, е допустимо да е видно от подписания от бенефициента и изпълнителя приемо-предавателен протокол за доставки/ СМР. Съгласно Приложение 4.1, конструкцията е задължително минимално изискване за активите по група 16 „Фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“. Допълнително, в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, изрично е уточнено, че в случай че за въвеждането в експлоатация на активи/ оборудване/ съоръжения съгласно Приложение 4.1 са необходими допълнителни съпътстващи разходи, например за услуги, спомагателни материали, строително-монтажни работи (СМР) за окомплектовка и/или монтаж на инвестицията като работеща система и др., то същите са допустими за финансиране, като те са предвидени и включени в стойността на единичния разход на съответните активи/ оборудване/ съоръжения, детайлно описани в Приложение 4.2. Всички посочени разходи следва да са необходими и пряко свързани с допустимите по процедурата активи.